

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практикум з наукової комунікації»

обов'язкова загальна
денна форма здобуття освіти

за освітньо-науковою програмою «Цивільний захист»
підготовки за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
в галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»
мова викладання українська

Рекомендовано кафедрою мовної
підготовки на 2023–2024 навчальний
рік.

Протокол від 08 серпня 2023 року № 1

Силабус розроблений відповідно до робочої програми обов'язкового професійного освітнього компонента ОК 05 «Практикум з наукової комунікації»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація навчальної дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Практикум з наукової комунікації» (компонент ОК 05 в освітньо-науковій програмі (ОНП) «Цивільний захист » (ЦЗ)), сприяють удосконаленню культури наукового мовлення, правильності ведення наукової документації, побудові текстів наукового стилю, відомчого та загальнодержавного усного спілкування. Пріоритетним завданням при цьому виступає досконале володіння науковцями літературною мовою, її обома формами – усною і писемною.

Курс передбачає формування стійких навичок наукової комунікації відповідно до державних та міжнародних стандартів, умінь використовувати набуті знання під час вирішення питань наукового та педагогічного характеру.

Набуті знання також формують особистість майбутнього науковця.

Опанування навчального компонента ОК 05 «Практикум з наукової комунікації» для денної форми здобуття вищої освіти займає 1 семестр, уміщує 3 кредити ЄКТС (90 годин) та здійснюється в 1 семестрі, тобто на 1 курсі підготовки, містить 30 годин (15 занять) аудиторних та 60 годин самостійної роботи, з яких 4 години (2 заняття) – лекції, 26 годин (13 занять) – практичні заняття, передбачає підготовку 1 модульної контрольної роботи (МКР), завершується складанням екзамену.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Богданова Ірина Євгеніївна, завідувач кафедри мовної підготовки соціально-психологічного факультету, кандидат філологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 428. Робочий номер телефону – 707-34-27.
E-mail	i_bogdanova@ukr.net
Наукові інтереси	стилістика, лінгвопоетика, соціолінгвістика, психолінгвістика, термінологія, теорія та практика перекладу
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&authuser=3&user=CuyL4C4AAAAJ Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2630-0143

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Мета вивчення дисципліни: розвиток академічних та професійно орієнтованих комунікативних компетенцій здобувачів, що сприятиме підвищенню якості їхньої науково-дослідної діяльності та професійного рівня, культури наукового усного й писемного мовлення державною мовою під час презентації та обговорення результатів власного наукового дослідження.

Місце навчальної дисципліни в освітньо-науковій програмі визначається тим, що результати навчання, набуті здобувачами вищої освіти під час опанування навчальної дисципліни «Практикум з наукової комунікації», а саме тих, що вказані в меті вивчення дисципліни, стануть у нагоді під час опанування освітнього компонента ОК 06 «Педагогічна практика», а також під час здійснення досліджень за окремими розділами дисертаційної роботи та під час підготовки до її захисту, а також у майбутній науково-педагогічній діяльності в закладах вищої освіти IV рівня акредитації, у тому числі й із специфічними умовами навчання.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	
Статус дисципліни	обов'язкова	загальна
Рік підготовки	1-й	
Семестр	1-й	
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	
- кількість модулів	1	
- загальна кількість годин	90	
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	4	
- практичні заняття (годин)	26	
- семінарські заняття (годин)	–	
- лабораторні заняття (годин)	–	
- курсовий проект (робота) (годин)	–	
- інші види занять (годин)	–	
- самостійна робота (годин)	60	
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	–	

- підсумковий контроль	екзамен	
------------------------	---------	--

Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна починає викладатись у 1 семестрі на 1 курсі підготовки й тому для її опанування необхідними є результати вивчення дисциплін гуманітарного спрямування, опанованих здобувачами вищої освіти під час здобуття другого рівня вищої освіти ступеня «магістр», вільне володіння державною мовою в соціальній і професійній сферах; демонстрування культури мислення, мовлення та навичок культурного діалогу.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми цивільної безпеки державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових виданнях.	ПРН02.
Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з цивільної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	ПРН05.
Визначати наукові та практичні проблеми у сфері цивільної безпеки, глибоко розуміти методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.	ПРН07.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗК 02.
Здатність розв'язувати комплексні проблеми цивільної безпеки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	ЗК04.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Наука й комунікація

Тема 1.1. Наукознавство. Наука під час війни: виживання чи розвиток.

Тема 1.2. Модель творення та сприйняття наукового тексту.

Тема 1.3. Методологія наукових досліджень. Європейський підхід.

Тема 1.4. Методи наукового дослідження.

Тема 1.5. Комунікативний кодекс. Мова як код: виклики воєнного часу.

Тема 1.6. Поняття пресупозиції як запоруки успішної комунікації науковців.

Тема 1.7. Експліцитна й імпліцитна інформація в науковій комунікації. Текст і дискурс.

Тема 1.8. Комунікативні інтенції. Стратегії мовленнєвого спілкування під час війни.

Тема 1.9. Новітні способи наукової комунікації. Формування єдиної наукової картини світу.

Тема 1.10. Основні способи передавання слова як лексичної одиниці.

Тема 1.11. Безеквівалентна лексика й псевдоеквіваленти.

Тема 1.12. «Калька» та власне українські відповідники.

Тема 1.13. Практикум перекладу фахового тексту.

Тема 1.14. Наука й комунікація (модульна контрольна робота).

Тема 1.15. Підсумкове заняття за модулем наука й комунікація.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна форма					
	Кількість годин					
	усьог о	у тому числі				
лекц ії		практичні (семінарсь кі) заняття	лаборатор ні заняття (інші види занять)	самостій на робота	модульна контроль на робота	
1-й рік, 1-й семестр						
Модуль 1. Наука й комунікація						
Тема 1.1. Наукознавство. Наука під час війни: виживання чи розвиток.	6	2	0	0	4	0
Тема 1.2. Модель творення та сприйняття наукового тексту.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.3. Методологія наукових досліджень.	6	0	2	0	4	0

Європейський підхід.						
Тема 1.4. Методи наукового дослідження.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.5. Комунікативний кодекс. Мова як код: виклики воєнного часу.	6	2	0	0	4	0
Тема 1.6. Поняття пресупозиції як запоруки успішної комунікації науковців.	8	0	2	0	6	0
Тема 1.7. Експліцитна й імпліцитна інформація в науковій комунікації. Текст і дискурс.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.8. Комунікативні інтенції. Стратегії мовленнєвого спілкування під час війни.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.9. Новітні способи наукової комунікації. Формування єдиної наукової картини світу.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.10. Основні способи передавання слова як лексичної одиниці.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.11. Безеквівалентна лексика й псевдоеквіваленти.	8	0	2	0	6	0
Тема 1.12. «Калька» та	6	0	2	0	4	0

власне українські відповідники.						
Тема 1.13. Практикум перекладу фахового тексту.	6	0	2	0	4	0
Тема 1.14. Наука й комунікація (модульна контрольна робота).	6	0	0	0	4	2
Тема 1.15. Підсумкове заняття за модулем наука й комунікація.	2	0	2	0	0	0
Разом за модулем 1	90	4	24	0	60	2
Разом	90	4	24	0	60	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми Очна (денна) форма навчання	Кількість годин
1	Тема 1.2. Модель творення та сприйняття наукового тексту.	2
2	Тема 1.3. Методологія наукових досліджень. Європейський підхід.	2
3	Тема 1.4. Методи наукового дослідження.	2
4	Тема 1.6. Поняття пресупозиції як запоруки успішної комунікації науковців.	2
5	Тема 1.7. Експліцитна й імпліцитна інформація в науковій комунікації. Текст і дискурс.	2
6	Тема 1.8. Комунікативні інтенції. Стратегії мовленнєвого спілкування під час війни.	2
7	Тема 1.9. Новітні способи наукової комунікації. Формування єдиної наукової картини світу.	2
8	Тема 1.10. Основні способи передавання слова як лексичної одиниці.	2
9	Тема 1.11. Безеквівалентна лексика й псевдоеквіваленти.	2
10	Тема 1.12. «Калька» та власне українські відповідники.	2
11	Тема 1.13. Практикум перекладу фахового тексту.	2
12	Тема 1.14. Наука й комунікація (модульна контрольна робота).	2
13	Тема 1.15. Підсумкове заняття за модулем наука й комунікація.	2
	Разом	26

Орієнтовна тематика лабораторних і семінарських занять – не передбачено планом.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено планом.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах:** навчальні заняття (лекції та практичні), консультації, модульні контрольні роботи, самостійна робота.

У навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; традуктивний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є модульна контрольна робота та екзамен.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті методом опитування та тестового контролю.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти виконують одну модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних

			занять	
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	2	0	0
	практичні заняття*	12	4	48
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	22	22
Разом за модуль 1				70
Разом за поточний контроль				70
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				–
III. Підсумковий контроль (екзамен)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів при *опитуванні* на практичному занятті:

4 бали – здобувач вільно володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1–3 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому припустився суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератур (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

Модульний контроль

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульної контрольної роботи (оцінюється від 0 до 22 балів):

22 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

21-15 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань він демонструє недостатню глибину матеріалу та аргументації, допускає при цьому деякі незначні помилки.

14-8 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, але не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає певні помилки.

7-4 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

6-2 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає певні помилки, відповідає на питання, що потребують однослівної відповіді.

1-0 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Підсумковий контроль

Екзамен є формою підсумкового контролю та проводиться на окремому занятті під час сесії. Завдання до екзамену складаються з питань, відповіді на які надаються ЗВО усно. Під час оцінювання викладачем ураховується повнота розкриття відповіді на питання, рівень володіння навчальним матеріалом.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

25-30 балів – у повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно виконав практичне завдання;

20-24 бали – достатньо володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні мовленнєві помилки.

15-20 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, але поверхово аналізує матеріал без обґрунтування та аргументації, допускає суттєві мовленнєві помилки.

7-14 балів – недостатньо розкриває зміст теоретичного питання та практичного завдання, допускаючи при цьому суттєві помилки.

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні,

допущено при цьому суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Наукознавство.
2. Наукові спільноти.
3. Модель творення та сприйняття наукового тексту.
4. Методологія наукових досліджень.
5. Методи наукового дослідження.
6. Комунікативний кодекс.
7. Моделі та канали комунікації.
8. Поняття пресупозиції як запоруки успішної комунікації науковців.
9. Експліцитна й імпліцитна інформація в науковій комунікації.
10. Текст і дискурс.
11. Прагматичні аспекти наукової комунікації.
12. Комунікативні інтенції.
13. Стратегії мовленнєвого спілкування.
14. Науковець як особистість.
15. Лаконічність наукової думки.
16. Еволюція способів трансляції наукових знань.
17. Новітні способи наукової комунікації.
18. Формування єдиної наукової картини світу.
19. Основні способи передавання слова як лексичної одиниці.
20. Поняття лексичного варіанту в перекладі.
21. Безеквівалентна лексика й псевдоеквіваленти.
22. «Калька» та власне українські відповідники.
23. Практикум перекладу фахового тексту.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувач вищої освіти під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, під час самостійного виконання завдань, а також під час складання елементів поточного та підсумкового контролю повинні дотримуватися політики академічної доброчесності відповідно до чинного законодавства.

6. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання

модульної контрольної роботи здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики гендерної рівності відповідно до чинного законодавства.

7. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульної контрольної роботи та складання екзамену здобувачі вищої освіти мають дотримуватися протиепідемічних заходів відповідно до чинного законодавства.

8. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання екзамену здобувачі вищої освіти мають дотримуватися заходів безпеки воєнного стану відповідно до чинного законодавства.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

Основна

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Культура наукової мови: навч. посібник / Уклад. Н.О. Лисенко, Н.В. Піддубна, О.О. Тележкіна. Х.: Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.
3. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.
5. Наукова комунікація як складова фахової діяльності / Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. 5-те вид., виправл. і доповнен. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. К.: Алерта, 2019. С. 510–634.

Додаткова

1. Освітньо-наукова програма вищої освіти «Цивільний захист» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека». (Розглянуто та затверджено вченою радою Національного університету цивільного захисту України протокол № 11 від 28 червня 2023 р.)
https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/osvitni_programi/2023/263_cz_doc.pdf
2. Робоча програма загального обов'язкового освітнього компонента ОК 05 «Практикум з наукової комунікації» освітньо-наукової програми «Цивільний захист». Спеціальність 263 «Цивільна безпека». Галузь знань 26 «Цивільна безпека». Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти / Уклад.: І.Є. Богданова. Х.: НУЦЗ України, 2023. 14 с.
3. Аллахвердян Т.М. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи наукової комунікації». Дніпропетровськ, 2015. 17 с.

Інформаційні ресурси

1. UniCheck онлайн сервіс для перевірки на анти плагіат. Офіційний сайт. URL: <https://unicheck.com/uk-ua>.
2. <http://www.mova.info>
3. <http://www.novamova.com.ua>

4. <http://www.ulif.org.ua>

5. <https://r2u.org.ua/>

6. <https://slovnyk.ua/>

Розробник:

завідувач кафедри мовної підготовки
кандидат філологічних наук, доцент

Ірина БОГДАНОВА